

✓
MACIEJ ŁAWNICZAK

Leningradzka Akademia Techniczno-Leśna

Ленинградская Лесотехническая Академия

Technical-Forestry Academy of Leningrad

Leningradzka Akademia Techniczno-Leśna im. S. Kirowa jest jedną z najstarszych i największą w świecie wyższą uczelnią leśną obchodzącą w roku bieżącym 160 lat swego istnienia. Akademia ta wywodzi się z Instytutu Leśnego utworzonego w 1803 r. Instytut w 1929 r. został przemianowany na Akademię Techniczno-Leśną o wielu wydziałach, a w 1935 r. związane ją z imieniem S. Kirowa. Za zasługi w dziedzinie przygotowania wysokokwalifikowanych specjalistów dla gospodarstwa leśnego i przemysłu drzewnego, Akademia, w 150-lecie swego istnienia, została odznaczona orderem Lenina.

W okresie 160-letniego istnienia leningradzkiej uczelni pracowało w niej wielu znanych uczonych leśników i technologów drewna, a mianowicie hodowcy lasu profesorowie: Szełgunow, Ogniewski, Morozow, Sukaczew; technolodzy profesorowie: Krotow, Deszewoj, Seljugin, Wanin i wielu innych.

W Leningradzkiej Akademii kształcą się obecnie około 4000 studentów przeszło 40 narodowości zamieszkujących Związek Radziecki. Ponadto studiuje wielu studentów i aspirantów z Chin, Mongolii oraz z europejskich krajów demokracji ludowej. Wśród absolwentów Akademii jest również około 10 Polaków.

Leningradzka Akademia Techniczno-Leśna ma charakter wybitnie politechniczny. W skład jej wchodzi 6 wydziałów, a mianowicie: Gospodarstwa Leśnego, Inżynierii Leśnej, Mechanizacji Leśnej, Mechanicznej Technologii Drewna, Chemiczno-Technologiczny oraz wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny. Przy Akademii istnieje ponadto Wszechzwiązkowy Zaoczny Instytut Leśno-Techniczny kształcący pracowników zatrudnionych bezpośrednio w produkcji.

Najstarszym wydziałem jest wydział Gospodarstwa Leśnego, który kształci specjalistów z zakresu hodowli i ochrony lasu oraz z zagospodarowania terenów zielonych w osiedlach. W skład tego wydziału wchodzi katedry: Hodowli Lasu, Kultur Leśnych, Entomologii Leśnej, Gleboznawstwa, Zalesienia Osiedli, Anatomii i Fizjologii Roślin, Taksacji i Urządzania Lasu, Botaniki i Dendrologii oraz Nauki o Drewnie.

Kierownikiem Katedry Nauki o Drewnie jest prof. A. Wakin. W skład Katedry wchodzi Laboratorium Problemowe Ulepszanie Drewna. Badania prowadzone w tej Katedrze dotyczą odporności i procesów niszczenia tworzyw drzewnych i drewna przez grzyby i bakterie. Opracowuje się ponadto nowe sposoby chemicznej ochrony płyt drzewnych i drewna przed gniciem. Prof. Wakin jest autorem oryginalnej

metody przygotowania drewna świerkowego do wglębnego nasycania antyseptykami. Katedra ta ma w swoim wyposażeniu, między innymi, 2 mikroskopy elektronowe.

Wydział Inżynierii Leśnej przygotowuje inżynierów dla użytkowania lasu, specjalistów z zakresu eksploatacji lasu i pozyskiwania drewna oraz transportu wodnego i drogowego. W skład tego Wydziału wchodzi katedry: Mechanizacji Eksploatacji Lasu, Leśnego Transportu Drogowego, Leśnego Transportu Wodnego, Mechaniki Budowlanej, Budownictwa, Geodezji, Geometrii Wykreślnej oraz Matematyki Wyższej.

Wydział Mechanizacji Leśnej kształci inżynierów mechaników w celu zabezpieczenia eksploatacji i remontu wszystkich urządzeń mających zastosowanie przy eksploatacji lasu (stacje elektryczne, piły mechaniczne, ciągniki i samochody, samoloty i helikoptery, lokomotywy, dźwigi i podnośniki oraz inne maszyny). Wydział ten ma, między innymi, katedry: Mechaniki Teoretycznej, Technologii Metali, Techniki Ciepłej, Montażu i Remontów, Maszyn Ciągących oraz Mechanizacji Prac Leśnych.

Wydział Mechanicznej Technologii Drewna przygotowuje wysokokwalifikowanych inżynierów mechaników znających technologię wszelkiego rodzaju mechanicznej obróbki drewna (tartacznictwo, sklejarstwo, stolarstwo i meblarstwo, produkcję zapalek, instrumentów muzycznych, opakowań, budowę wagonów, budowę typowych domów drewnianych itp.) oraz znających obrabiarki i narzędzia do obróbki drewna jak również remont i montaż tych obrabiarek. W skład Wydziału MTD wchodzi katedry: Elementów Maszyn, Teorii Maszyn i Mechanizmów, Obrabiarek i Narzędzi, Tartacznictwa, Mechanicznego Stolarstwa, Elektrotechniki i Automatyki.

W skład poszczególnych katedr wchodzi po kilka zakładów. Np. przy Katedrze Tartacznictwa jest Zakład Suszarnictwa oraz Zakład Bezpieczeństwa i Higieny Pracy. Zaznaczyć należy, że w poszczególnych katedrach pracuje w zasadzie po kilku samodzielnych pracowników naukowych.

Kierownikiem Katedry Tartacznictwa jest dobrze znany w Polsce prof. A. P i e s o c k i. Katedra zajmuje się, między innymi, następującymi zagadnieniami: perspek-

Gmach Rektoratu Leningradzkiej Akademii Techniczno-Leśnej

(fot. autor)

tywiczny rozwój tartaczniactwa w Związku Radzieckim w okresie 20 lat, teoretyczne zasady organizacji i technologii produkcji płyt wiórowych, opracowanie nowych metod i środków kontroli dokładności obróbki drewna.

Kierownikiem Zakładu Suszenia Drewna jest doc. P. Sokołow, który prowadzi badania eksperymentalne na temat ulepszania i opracowania racjonalnych konstrukcji suszarni umożliwiających suszenie materiałów tartych w wysokich temperaturach, suszenia drewna w próżni, automatycznej kontroli i kierowania procesem suszenia drewna, intensyfikacji procesu suszenia drewna przy wykorzystaniu gazu naturalnego oraz suszenia drewna rozdrobnionego. Katedra ta jest wyposażona w mały tartak oraz w przemysłową suszarnię parową wraz z wieloma półtechnicznymi urządzeniami do przeprowadzania doświadczeń z zakresu suszenia drewna.

Na szczególną uwagę zasługuje Katedra Elektrotechniki i Automatyki, która do maja 1962 r. była kierowana przez, nie żyjącego już, prof. G. Bystrowa. Ma ona charakter wybitnie dydaktyczny i jest doskonale wyposażona w urządzenia elektroniczne, do maszyn analitycznych włącznie. Niezależnie od zajęć praktycznych ze studentami pracownicy katedry prowadzą specjalne seminaria dla aspirantów i pracowników naukowych z zakresu eksploatacji i obsługi urządzeń i maszyn elektro-nowych stosowanych w nowoczesnej technice laboratoryjnej. Z badań prowadzonych przez katedrę można wymienić badania z zakresu pełnej automatyzacji łuszczenia forniru oraz półautomatyzacji w zakresie suszenia i sortowania forniru. W katedrze znajduje się laboratorium konstrukcyjne aparatury, którego celem jest budowa prototypów urządzeń elektronowych służących do wykonywania badań prowadzonych w poszczególnych katedrach Akademii.

Wydział Chemiczno-Technologiczny przygotowuje inżynierów technologów do chemicznego przerobu drewna i jego pochodnych. Istnieją następujące specjalizacje: celulozowo-papiernicza, technologii mas plastycznych i chemicznej technologii drewna. Wydział ten ma następujące katedry: Produkcji Celulozowo-Papierniczej, Hydrolizy, Chemicznego Przerobu Produktów Leśnych, Chemii Drewna, Chemii Nieorganicznej i Analitycznej, Chemii Organicznej, Chemii Fizycznej i Koloidalnej, Tworzyw Drzewnych i Płyt oraz Fizyki i Meteorologii. Kierownikiem Katedry Tworzyw Drzewnych i Płyt jest prof. N. Solecznik, który jest jednocześnie kierownikiem Laboratorium Problemowego Płyt Pilśniowych. W Katedrze tej wykonuje się badania z zakresu technologii produkcji oraz ulepszania własności płyt pilśniowych i wiórowych. W zakres planu prac katedry wchodzi takie zagadnienia jak opracowanie teorii i technologii półsuchego formowania płyt pilśniowych, opracowanie teorii otrzymywania tworzyw drzewnych bez środków wiążących, opracowanie teorii i technologii otrzymywania masy drzewnej do produkcji płyt pilśniowych oraz opracowanie sposobu podwyższenia wodoodporności płyt wiórowych. Na podkreślenie zasługuje bogate wyposażenie katedry w nowoczesną aparaturę laboratoryjną i półtechniczną dla przeprowadzania badań z zakresu płyt pilśniowych i wiórowych.

Wydział Inżynieryjno-Ekonomiczny kształci inżynierów ekonomistów z zakresu: 1) ekonomiki i organizacji gospodarstwa leśnego oraz eksploatacji lasu, 2) obróbki drewna, przemysłu celulozowo-papierniczego, przemysłu hydrolizy i przemysłu chemicznego leśnych produktów, 3) obrotu drewna i jego wyrobami. W skład wydziału wchodzi kilka katedr z zakresu ekonomiki i organizacji, planowania i rachunkowości poszczególnych pionów gospodarstwa leśnego i przemysłu drzewnego, oraz Katedra Języków Obcych.

W Akademii oprócz katedr podległych poszczególnym dziekanom istnieją katedry podległe bezpośrednio rektorowi, a mianowicie: Katedra Materializmu Dialektycznego i Historycznego, Historii KPZR, Ekonomii Politycznej, Języka Rosyjskiego, Wychowania Fizycznego i Sportu.

Razem uczelnia ma przeszło 50 katedr oraz ponad 100 zakładów naukowych. Rektorowi podlega również bezpośrednio biblioteka uczelni. Biblioteka jest bogato zaopatrzona w literaturę dotyczącą leśnictwa i przemysłu drzewnego. Posiada w swoich zbiorach przeszło 750 tysięcy woluminów.

Leningradzka Akademia Techniczno-Leśna publikuje prace naukowe w zeszytach zwanych „Naucznyje Trudy”. Pierwszy zeszyt został wydany w 1886 r., a w połowie 1962 r. ukazał się 98 tom prac naukowych. Ponadto Akademia wydaje tygodnik „Lesnaja Prawda”, informujący o bieżących wydarzeniach na uczelni. Wyniki bieżących badań naukowych podawane są ponadto do wiadomości na naukowo-technicznych konferencjach organizowanych raz w roku przez poszczególne wydziały z udziałem przedstawicieli praktyki.

Dla celów dydaktycznych Akademia ma park o powierzchni 65,5 ha, ogród dendrologiczny, ogród botaniczny, tartak, oraz doświadczalne gospodarstwo leśne w Pisino, w odległości 65 km od Leningradu. Powierzchnia gospodarstwa leśnego wynosi 29 000 ha. Gospodarstwo to jest w administracji uczelni od 1805 r.

Z przedstawionej struktury organizacyjnej Leningradzkiej Akademii Techniczno-Leśnej wynika, że w kształceniu specjalistów z wyższym wykształceniem z zakresu leśnictwa i przemysłu drzewnego dominuje politechniczne przygotowanie absolwentów.

Na tle powyższego sprawozdania wydaje się, że również i w naszym szkolnictwie leśnym i drzewnym niezbędne jest politechniczne wykształcenie inżynierów leśników i drzewiarzy, zwłaszcza w okresie mechanizacji prac związanych z hodowlą i ochroną lasu, a szczególnie z użytkowaniem lasu oraz automatyzacji procesów technologicznych przemysłu drzewnego. Uwzględniając fakt, że obecni studenci wydziałów leśnych i technologii drewna powinni być przygotowani nie tylko do warunków pracy jakie są obecnie ale również do warunków jakie powstaną za 10 czy też za 20 lat, uzasadnione wydaje się przeanalizowanie „profilu” absolwentów naszych wydziałów leśnych i technologii drewna.

W naszych wydziałach technologii drewna odczuwa się szczególnie brak przygotowania absolwentów z zakresu mechanizacji i automatyzacji procesów technologicznych. Z drugiej strony wiadomo ogólnie, że już obecnie w Polsce pracuje wiele fabryk płyt pilśniowych, wiórowych i paździerzowych o zautomatyzowanych procesach technologicznych. Ponadto przemysł meblarski z dużym powodzeniem wprowadza również mechanizację i automatyzację procesów technologicznych, np. fabryka mebli w Nowym.

W Związku Radzieckim oprócz Leningradzkiej Akademii Techniczno-Leśnej jest 16 uczelni kształcących specjalistów dla leśnictwa oraz przemysłu leśnego i drzewnego.

Na szczególną uwagę zasługuje druga co do wielkości Uczelnia kształcąca leśników i drzewiarzy, a mianowicie Archangielski Instytut Techniczno-Leśny im. W. K u j b y s z e w a mający 7 wydziałów, a kształcący około 3 000 studentów. Posiada on wydziały: Gospodarstwa Leśnego, Inżynierii Leśnej, Mechanizacji Leśnictwa, Mechanicznej Technologii Drewna, Chemicznej Technologii Drewna, Budownictwa Przemysłowego i Mieszkańowego, Przemysłowej Energii Ciepłej.

Uczelnia ta wykazała szczególnie duże osiągnięcia w zakresie mechanicznego i chemicznego przerobu drewna. Na podkreślenie zasługuje istnienie w Archangielsku dużej bazy przemysłu drzewnego w postaci kilkudziesięciu zakładów przerobu mechanicznego i chemicznego drewna. Archangielski rejon ekonomiczno-gospodarczy (SOWnarchoz) przerabia około 12 mln m³ drewna rocznie.